

Ulfstipan

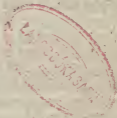
Umm

Huus-Agann

U

Islande.

HJMSCHOLMS-Clote hañ 3. Junii Anno 1746.

Druckt at Hoolum i Hiallkadal Anno 1746.

Vier Christian sa Siot-

te/af Guds Råd/ Kongur til Danmerkur og
Noregs/ Vinda og Gauta/ Hertuge i Slesvick/ Hol-
stein / Stormarn og Dytmersken/ Greife uti Oldenbo-
rg og Delmenhorst/etc. Sierum ollum Vitantelegt: Ad so sem Vier All-
ra-Nadugast hofum teked til Yfervegunar, hvorsu ein lifande GUDS Pecking og
Ydfan sañnarlegs GUDS Otta, so vel sem Vesselegur Fridur og Eindrægne fyrer good-
aui Hvs-Aga og Skickun i mille Foreldra og Barna, somuleides Hvæbænda og
Pioonustu-Foolks kúna miog so ad framhaldast; Pa hofum Vier i því Tillite, og ad
regulera og stadfest a soddan gooda Disciplinam Domesticam edur Hvs-Aga a Bo-
ru Lande Íslande, Allra-Nadugast funded fyrer Gott, ad tilfficka og befala soleid-
es Sem fylger:

1. Par ad Borneñ eru ein GUDS Sáfa; þa eiga þaug ad helgast honum i Mod-
ur-Liife; Og ber Christelegum Foreldrum þess vegna Daglega, þañ Tjima
Moodureñ er Oliett, inleaga ad arkalla GUD i þeirra Bænum, ad hañ vilie varðveit-
ta og blessa þeirra Liifs-Ávæxt, og ad hañ þa hañ ser ad sjar Dagsens-Liðs, mætte
honum fyrer Skjrnar Sacramented iñliifadur verda, og sjiðan Stadfastur bliifa i
þeim Nadareñar Saattmarla allt til sñnar sjiðustu Endalyctar, sem eitt GUDS Ba-
ren og Erfinge til þess eilijfa Liiffens fyrer Christum.

2. Foreldrarner skulu, so sliott sem GUD hefur blessad þau med Einu Barne,
þera strax Umförgun fyrer því, ad þad hid seinasta inñan Áttunda Dags, verda sært
til Kyrkiu og Skjrnar; En skule Barneð vera so veykt og Begerner so Osferer, edur
Bedurættan so hord, ad þeir þore ecke, an Liifs-Haifka, ad læta flytia þad til Kyrk-
iunar, byriar þeim strax ad læta sækia Presteñ ad skjra þad heima i Hvænu, hvar til
Prestureñ, nær Þorf giorest, tafe staalsur Skjrnar: Fat med sier. Misbævke nock-
ur þesse Friiheit med Heima-Skjrn, añars en i cadurtiedre Raudslyn, skal hañ þar
fyrer alljast med tilbærelegu Straffe. Pa Barn er i Kyrkiu skjret, byriar Foreld-
runum ad bisoda 3. Gudsedginum, þa er þau kúna ad faist, Resnelega, Sveimur Kall-
moñum og Einum Sveimafie, hvorsu Persoonur ad skulu vera Gudbræddar og Er-
legar, sem Madur kúne ad vanta þess af, ad þær læte sier Barnsens Uppfoostur og
Undervijfun i GUDS Peckingu, og því sem Gott er, vera inleaga umhugad, ef Foreld-
rarner fyrer Daudan kñnu ad falla sjar, edur vera i því Stande, ad þeir ecke giere til-
bærelega ad sier teked þeirra Barna hid saña Besta, hvar til Prestarner eiga Kost-
gjafelega ad camina þa. So skal og hier epter af sjerhvorum Preste tilbæst og
haldast Ein Skjrnar-Book, hvar i Foreldraña, Barnsens, og Gudsedginaña No-
fn

fn med Deige og Ate, nær had hefur skjrt vered, lifkerast; Og skal su Book alleid til Epter-Rettingar vera vid Kyrkuna, og vardveitast a medal añara heñar Bresa.

3. Forelldrarnar skulu ecke alleinasta skaltfer med stodugre og alvarlegre Bæn besala Gude sinn Børn, heildur og þar hia, so sliott Børneñ sa skyniad, tala fyrer þeim hid Einfalldlegasta um GUD og þeirra Endurlausnara, og had hid Góða sem fyrer han er vrvogad, og þa þau taka til ad tala, ad kenna þeim JHDEK BOK og adrar Gudrækelegar Bæner, Somuleides ad venia þau vid, ad uppbyria og enda Dageñ med Bæn og Andvarpan til GUDS Forsoomunarlaust. Þeir skulu ecke leisa þeim ad uppbyria og enda Maaltijd, ain Akalls og Paçargjorðar. Fremur hafa þeir Daglega ad minna þau a þeirra Skjennar: Sattmarla og þañ Ypparlega Þelgjörning sem þau hafa þar i odlast, so vel sem þa dijmætu Lofun, sem þau hafa gjört þeirra Gude og Endurlausnara, þañ Tjma er þau voru skjrd, og a þa Skylldu sem þau þar epter eru honum um skyllðug. Til hvors Endurminingar þeim epter Prestsens Raade og Begvisfan, kynu þar hia ad skrañskerast stuttar og Lyffkroptugar Greim er og Andvarpaner af Bibliuñe og goodum Psalmum, þaengad til þeim þar a epter, med varande alldre a 5ta, 6ta, 8da Ate, naekvæmar verdur tilhalded sierhvorn Dag ad læra nockud af þeim litla Catechismo, og sjiðað af þeirre Allra-Nadugast uppaslagdre Catechismi Utsjiring epter þeim Maata og Fyrerskrift sem i Borre Allra-Nadugustu Forordning um Catechisation af 29. Maji 1744. Eissipadur er; Og byriar ad þad sem þau so hafa lært, sierdeiles eirn Partur af þeim litla Catechismo, jafnañ Kvold og Morgna, hellst a Beturnar sie med Børnunum upp aptur hafdur. Ad þessu verde soleides eptersylgt, hafa Kieñendurner og þeirra Medhialparar Kostgjæflega ad hafa Gietur a, og sierdeiles Prestarnar vid þeirra Hvs. Bitianer naekvæmlega ad spyria sig fyrer, hvornes Forelldrarnar hegde sier hier i. Finess Forelldrarnar hier i Forsoomunarsamer, og hase ecke byriar ad laata þeirra Børn læra nockrar Bæner og þañ lita Catechismum fyrer þeirra 5ta, 6ta, og 7da Alldurs-Ar, bestale i Fyrsta Siñe epter þeirra Formegan, og þvi þeir Tjunda, eñ meira og Evofallt, ef þeit fremur finast þar i Forsoomunarsamer, þo a hier hia ad adgjæta Næme Barnsens og Retjngumstædur epter calite Prestsens og Medhialparana.

4. Uppa þad ad sa beste Tjime sem Børneñ eiga ad læra nockud a, til þeirra Upporvunar, Endurnaringar og Huggunar, a i Þert farande Arum og Aldre, skule ecke til forgiefens burt sofast, eiga þeir Forelldrar, sem eru læser, edur eitthvoert þeirra-Hiwa er læst, so sliott Børneñ eru 5. til 6. Ara gomul, laata þau taka til ad læra ad lesa a Book. Forsoomest þad, hondlest vid þa Hyrdulausu epter Forordninge um um Hvs. Bitianer, heñar 17. Articul.

5. A sierhvornu Heimile, hvar nockur er læs, skal i hid allra minsta Einu Siñe a Deige, sierdeiles um Betur, lesast Eirn Capitule edur Sveir i Bibliuñe og þvi Nya Testamente, nær had er til, edur og ein Grein af añare Andriktre Book, sem Prestur eñ Kardleggur, hvar vid öllu Heimiles-Fodskenu byriar ad vera naekrgu med Andagt og Lotning. Forsoomest þad, advarest þeir af Prestenum og hañs Medhialp-

urum; En hialpe það ecke, þa bæte þeir Forsoomunarformu, aan Mafngreinar. Alits,
4. Mork. Skyllde eingeni af þeim, sem eru a Heimilenu, vera læs, skulu so marger,
sem meiga vera ad heiman, sækia til næsta Bæar, þaangad sem læst Foolk er; Sie
eingeni Bær so naalægur, hase sax þa um Hond, sem hefur mesta Þecking, noctur sier-
hvorn Dag af því hann fafi i Barna:Ærdoomenum, Malnum, og þess Hattar seira-
ra, hvar i hlaa Hws:Godurnum byriar alldrei ad forsooma, ad Ransaka, hvar Bør-
nen og Pioonustu:Foolked hasa vardveitt sier til Uppbyggingar og Fram:arar, af
þvi sem framslutt hefur vered, vid hvort eingeni skal veigra sier vid ad framseigia med
faxum og Einsöldum Ordum. Þad sama skal og skie, þa þau koma fraa Kyrkjuæ,
hvoria Hwsboonden skal hallda sinu Heima:Foolke, Børnum og Hirvum til, Kost-
gæfelega ad sækia, hvar yfer Presturen og Medhialpararner skulu hasa eitt vakande
Auga.

6. Þar ed i Zslande sfiast þeir Bæer, sem eru so laengt burt:liggiande fraa Kyrk-
juæ, ad Foolked gietur ecke, sierdeiles um harða Þerrar:Daga og a odrum Tjimum
fyrer Saker stoorra Batnsfalla, foolkt hana, so Kostgæfelega, sem því aars byriade,
þar med og so laengt liggiande fraa odrum Bæum, ad skialdani sax komest þaangad,
þa skulu sliker Bæer hier epter, þa þeir verda lauser, fremur odrum, burt leigiast til
þeirra, sem bæde eru Læser og Fullvedia. A medan skulu Prestar og Hreppstioorar
vera Umforgan fyrir því, ad þa eingeni er læs a þvillifum Bæum, verde Eirn teken
til Pioonustu, sem bæde gietur lesed, og a samt því vered hinum odrum til Uppbyggings-
ar i þeirra Christendoome.

7. Sierhvort Hwsboonde skal Kostgæfelega aamiña sijn Børn og Hirv, so vel ad
uppbyria þeirra Erfide og Utriettingar med Bænum til GUDs, sem og i Erfidenu,
stadfastlega sialf ad upplipta þeirra Hiortum til hañs, sem er Bruñur og Uppspretta
allrar Blessunar, og inbyrdes ad tala sijn a mille um Gudræfelega og uppbyggelega
Hlute, edur ariad, þad sem Verlegt er og Riect:Christnum Mañe samelegt, hvar a
moot þau alvarlega eiga ad aamiñast under Straff, ad vakta sig fyrir Osamelegu Tale
og Gamne, Sydum og Bloote, Hiegoomlegum Historium, eda so kolludum Sogum,
og Amors:Biisum, eda Rijimum, sem Christnum soomer ecke um Hond ad hasa, og
Heilagur Ande aungraft vid, A hvort jafnvel og so, Hirv og Børn eiga, epter Skylldu
þeirra Christendooms i Kiærleika ad aamiña hvort ariad; So og eiga Forellðrar,
Hwsbandur og Mat Madur sialf hier i ad gaanga a undaf þeirra Børnum og
Heimilés:Foolke med Goodu og Christelegu Epterdame, og ad taka sier Bara fyrir
öllu því, sem fafi af sier ad giesfa nocturt heimugleg ad eður Openbert Hneiple. En verde
þeir ariadhvort sialfser fundnet i aður: tiedum Syndum og Lostum, samt odrum Os-
rietlegheitum og Ogudlegleik, edur ad liida sijnu Foolke slikt, aan þess ad giesfa þad til
Eña, þa calijest þeir med Vapasofcnum epter undaingeingana Advorun, og gagne
þad ecke, þa med hærra og hardara Straffe, sierdeiles med Kyrkjuñar Disciplin, ept-
er Sakareñar Krjngumstadum.

8. Fremie Børnen noctud:Osamelegt, þa eiga Forellðrarner ecke, epter hjiagad
til-

til brókfanlegum Sidvana ad laata Of-mykfed epter heim, heildur straffa þau med als
 varklegum Ordum (þo fyrer után Bliot og Ofameleg Zilhrde)jellegar og so med Hende
 og Bende, epter Afigkomulage Yferfoonareñar, þo skulu oll Hofud: Hogg, og þe slax
 i hofugre Reide, vera hier med olldunges fyrerboden, lifka og fax Heimskulege Bane,
 sem hier og þar skal hafa vered, brókfanlegur i Landenu, ad hræða Born med **SDR**:
SBFRM, edur Bofum, alldeiles vera aiffaffadur. Mogle Bornen, edur
 laate fira aa fier stolt Reiduglegt Andlit, þa þeim er skipad nockud, eda þa þau eru Og,
 ad, þa Titest þau med þvi meire Alvorugiefne, þangad til þau læra ad figna sig aiftrud-
 leg og audmiok. Til þess eiga Forelldrarner allstjod fraa Barns: Beine ad venia
 þeirra Born til Lotningar i Ordum, Bidmoote og Verkum vid sig, þeirra Yferbod-
 ara og Elldra Foolk, og til Alvorugiefne og Kiarleika i Umgeingne vid hvorn Man.
 Effe stjodur ad þeigia i añara og Elldre Naalægd, þaangad til aa þau er yrdr, so fax D:
 tilstjodelege Sidvane, ad Bornen med Afiefd vilia raifonnara edur alyfka med, i oll-
 um Hlutum, fuñe ad wrijmast vor Giedsmunum þeirra Ungu, epter þvi þar af ad
 Sijdustu uppvara einasta Moomeale, Foragt og Mootprooe, hvar i hiar, þo Bornun-
 um ma leifast i Einu og Odru, sem kañ ad vera Nyfsamlegt og þiena til Betrunar ad
 spyria sig fyrer med Lotningu. Hier næst byriar Forelldrunum og, ad hallda þeirra
 Bornum til Hreinlætes og fíckanlegrar Medferdar aa Fotum, Mat, og odru þvi, sem
 þeim er feinged i Hendur ad eiga, og fara med. Med hvortiu ollu Prestenum byriar
 ad hafa alvarlega Tilfoon.

9. So sem Bornen allt fraa Barns: Beine, eiga ad leidast til þeirrar Maudsyn-
 legu Þekingar i þeirra Christendoome, sañarlegð Guds: Otta, og añara Christelegra
 Dgga og Sidgiades; So byriar Forelldrunum og aa adra Sijdu ad venia þeirra
 Born i fraa Ungdoome vid Erfide, fax þeim fyrst stjod ad giora, stjodañ frefara ad frafi-
 kvæma aa tilteknum Tijma, epter þvi sem aukast Areen og Kraptarner. Þeir skulu og
 vera forhjupader um, ad fiena þeim edur laata fiena, Eitt Verlegt Hand: Verk, sem i
 Landenu er brókfanlegt, hvar med þau i Framtjodeñe fuñe ad viña fier Foostur, og for-
 forga sig Verlega, en effe sem Tjodt og Opt skiedur, laata þau alast upp i Þete, Siakf-
 ræde og odru vondu. Keyneft þad stjodara, og Forelldrarner epter Amning Prest-
 sens og Hreppstiooraña viñe effe Boot þar aa, þa skulu Hreppstioorarner taka Born-
 en fraa sljikum Forelldrum, þa þau eru 10. til 12. Ara gomul, og setia þan Eitt Ar ed-
 ur leingur til eins Skickanlegð og Biñusams Doonda i Sootneñe, ad hañ hallda þeim
 til ad læra Eitt Verlegt Ervide; Eñ þad sem aa medast þarf til Upphelldes sljikka Bar-
 na, aa fyrer Tilfoon Hreppstiooraña af Forelldrunum ad betalast, þa þeir eiga nockud
 til, en siou þeir Faxatæker, þa takest þad af Faxatæka Tjundum, Og Forelldrarner,
 sem i hvilkakñ Maata audfjina sig Ohljiduga, straffest þar ad auke med Gapafoeknum,
 þau lifka vel med odru þjngra Straffe epter þvi sem þeirra Yferfoon er stoor til og
 Prestsens aifamt Syllumañsens Sogn. Sierdeiles skulu Forelldrar og Hwobænd-
 ur Ongvanveigen stjoda Bornunum edur Poomustu: Foolke ad mootmæfa, epter þjng-
 ad til verande Bidurstyggekgum Bana, þa þeim er alvarlega vijfad til nockurs Þer-

Es, edur epter eigeñ Pootta ad uppbyria þad, edur og epter þeirra siakfra Hofde ær moote Yferbodaraña Giedsmunum ad framkvæma nockurn Hlut, en þeir eiga ecke all- einasta ad hallda þeim til strax, ad hliða því sem þeim er skipað, heldur og so ad giora Verked, sem þeim er fyrer sagt, ellegar þo þau kynnu ad siæ nockurt Verk matte betur framkvæmast, þa med Greind ad miñast þær ær; En siñest þau Pverbroten, þa straff- est þau epter Verðskuldun, og leifest þeim aungvanveigen ad giora nockud epter eigeñ Pootta og Siakfræde.

10. Þegar Borneñ hafa framkvæmt sitt Verk, eiga Forelldrarner i Riarleika ad undervija þeim hvad þeir hafa þær ad ad siña, edur og ef þau hafa giorð þad vel, lauta þau vita ad þeim lifjar þad; Þo byriar þeim i því hinu siðdara ad varast ad til- leggja Bornunum Ottilbærelgt Hof, hvar af alleinasta iñrætest Hofmoodur og Siær- Pootte i Hiortum þeirra Ungu; So hafa þeir og alvarlega ad vaktu sig fyrer, Df- siiootlega ad affaka þeirra Barna liootar Aþyrðingar, og aungvanveigen liða þeim ad slast edur deila iñbyrdes: Ecke heldur ma nockur Vljge edur Pioofnadur liðast Dstraffað, heldur alvarlega ad setja þeim fyrer Siooner þa Synð, epter heñar Af- sig- Komulage, og hvorfu þu þu striðer ærmoote þeirra Skjirnar. Eattmarla, og reiter Gud til Reide, somuleides ad þeir, sem af Gude eru tilsetter, ad yferbeviða þeim slijkar D- dygder, eiga hardlega ad straffa þær somu.

11. Eingu Ungmeñe, sem eldra er en 10. Þetra, hvort heldur þad er Einmaña edur fer um med sijunum Forelldrum, skal liðast ad fara um i Sookneñe edur Syslune ad betla, æn þess þad sie vanfært edur einhvorum sierdeles Krcankleika underorped. Heldur skulu Hreppstioorarner i þeirre Sookn, hvar Forelldrarner eiga heima, med Raude Syslumañs, þa eingen snur Urræde eru, setja soddan Born niður hia Einum eda Tveimur Belmeigande Bændum i Sookneñe, Eitt Ar eda leingur, þær til þau gieta uned siær siaksum Braud, og þan Tjð sær Undervijisan i Guds Otta og skickan- legu Erfide, Landenu til Nysfendar, fyrer hvorn Belgjorning ad þau Born, sem so uppallast ær Olmusu og anara Goodgiordum, meiga eige, þa er þau Mañast, vista sig i burtu wr þeirre Sveit, so leinge sem þau kunnu ad sær þær forsvaranlega Pioonustu.

12. Eckert Barn ma Vist-Raða sig i fyrsta siñe hia ordrum, æn siña For- eldra, Forfvars-maña edur næstu Raunga Bilia og Sampickes, nema so sie, ad Hreppstioorar siæ þad Forelldrarner gieta vered þess æn, og þad sie Barnenu til Skada, ef þad skal vera hia þeim; Sie hier a moote giert, skulu þau Vistar-Rað agtast eins og ogiorð vere: Skule þad og reinast, ad nockur hafe twlkad Barn fra Forelldrum sijunum, og þad verdur honum yferbeviðað, þa bæte þan þær fyrer svo miklu, sem golldeð er i eins Ars Raup þeim er kallast Medalmadur; Hafe þær a moote Fader edur Mooder morg Born, skulu þau vera stilldug til, þa 3. af þeim eru Kom- en til Logalldurs, ad lauta epter eitt af þeim ipionustu, epter Hreppstioora Tilfogn, hvort ad og so skal vera ad Bilia um Hiw snur sem uppvara epter Hendeñe, og þad er beviðs- anlegt, ad þau gieta vered þeirra æn; Setje Forelldrarner sig hier i moote, og vilje ei lauta siñ Born reina sig, hia ordu skickanlegu-Fooske, þa Multerest þær epter því sem sanproofast.

13. Ef Forelldrarner, epter Guds Vilja kúna ad koma i so aumt Tilstand, ad þeir gíete ecke nært og forforgad sícalfa sig, edur þurfe Pionustu-Foolk vid, og þeir eiga Børn, sem eru komeñ til Vog-Álldurs, og aðaðhvort vína hia sdrum edur hallda Bro, þa skulu þau Børn, so sem þad þar fyrer utañ er þeirra Skilda, af fremsta Megne stoda Forelldrana med arlegu Tillage til þeirra Upphelldes, og ad þeir gíete haldded einr sier til þioonustu og golded honum. So skal og eitt Barnaia, sem Dgipt er, og víniur hiaz sdrum, vera skildugt til, þa Forelldrarner ofka þess, aptur epter Vegmata Uppsogn ad fara i Vist hia þeim, audsijna þeim allañ skildugan Trvffap, Ástod og Hljidne, og vera aunnegd med þad sem Forelldrarner gíeta giefed þessum þeirra Børnum til Upphelldes. Sieu Forelldrarner til Huusa hia einu sína Barna, sem er gift, og þeir hafa feinged allti Hendur, þa byriar þvi ad breita vid sína Forelldra af allre Elsku og Þirding, og a eingan Hátt ad leggja Baurækt vid þa epter þeirre Fyrerkrifte sem Guds heilaga Ord giefur, hvort fyrer þeim a af þeirra Kienendum kostgíafelega ad brijnast.

14. Foragte Børn edur Hiv þeirra Forelldra edur Yferbodara Christelegar Amningar, og skeite ecke um þeirra Tiptan, heldur halde astrañ i Pete og Þvermodsku allt til þeirra Álldurs 16. Árs, skulu Hreppstjóvarar klaga þau fyrer Systumaie, sem epter Sakareñar Voglegu Ransake og Bevijungum skal dæma þau i Gapastocken, og þar ofanaa skicka þeim i þioonustu hia einum velmegande og skickanlegum Bonda i Sokneie; Betre þau sig en þa ecke, i þad leingsta inañ þau hafa Síni um Þvitugt, skulu þau, sem Landeidarar, dæmast i Zugt-Huused i Kauphafn, og þar ad auke missa Árfepur sína Forelldra, hvor falla skal til næstu Erfingia,

15. Hvor sem vill vera MUSMANN, ad HELU edur HALLU, hañ skal eiga i þad minsta 10. HUNDUR Þijundar verd, þvar af hañ betalar Skatt og Skilldur epter Logum, og eingre Yfervalds-Personu skal vera leifelegt hier epter, hvort þe fyrer Bæn edur Gaur, ad laata vera nockurn Lausa-Mañ, sem miña er til, ef hañ ecke þar fyrer vill alljast, sem vorra Mandaters Yfertrudare.

16. Allañ sama Niett, sem Forelldrarner, epter fyrrfogdu hafa tit ad straffa og amína síjn Børn fyrer þeirra Yfersiooner, skulu líka Huus-Bændur og Huus-Mædur hafa yfer þeirra þioonustu Foolke, þa þad misfier sig æ moste þeim.

17. Þioonustu-Foolke byriar af fremsta Megne og med allre Trigd og Hollustu ad astunda þeirra Huus-Bænda og Mat-Mædra Gagn og Besta, og audsijna sig hljided og audmiukt vid þau og þeirra Skipaner. Syne sig nockur Dvilingan leidenteg- an og þverbroten vegna þess sem honum er stipad, bæte hvort epter þvi sem Yfersiooneñ finst ad vera stoor til.

18. Slave nockur síñ Huus-Bonda, Mat-Moodur, eda Yferbodara, hvort heldur þad skiedur a þeirra eigen Heimile edur aðarstadar, þa betale sa sem hier i er sekur, auk þess sem Logen þar um Dictera og aukveda, Hals Árs Kaup, halft til faturra Barna, og halsparten til þess hañ sloo, og Erraffest þar ad auk med Gapastocknum.

19. Forsiæ þioonustu-Foolk sig med Bsoote og Eidum og sdrum kañnarlegum Ordum

Ordum eda Verkm, / hvar ær adrer, þo sierðeiles Ungdoomur og Børn kúna ad hneiptast, og veniast til marghættads Ogudlegleika, þa setiast þad þar fyrer alvarlega til vretta af Hws-Bondanum; Bille þad eckert gagna, giefest Prestenum til Vitundar til ad uppvefja þeirra Samvitfur, og epter æsigkomulage ad línhalda nokru af þeirra Erfides-Launum hinum Faxæru til Gooda. Gagne þad en þa ecke, skulu þeir standa openbera Måusn so ad hneipted verde burttæfed vor Landenu.

20. Striwke nokur æn Skiallegrar Orsakar vor sijnæ Bist, þesur Hwsbonden strax ad giesfa þad Hreppstioorum til Vitundar, hværier æn Undandrattar eiga ad ætiera þan og uppleita, ad þan sem einr Lausgaangare kúne ad verða straffadur.

21. Allan þan Skada þioonustu-Foolk giorer þeirra Hws-Bændum med Odigd edur bete skal þad ad fullu borga, þa Hws-Bonden alvarlega ofkar þes: Vere þad optar til og Skaden verde til **ESRSRVS.DALS**, þa setiast þad þar ad auke i Gapastoken fra 4. til 6. Tjima. Sicae nokur Hws-Bonde i glegnum Tjimgur vid þioonustu-Foolksens mootþroanlega Bondsku, aþaðhvært inæn edur utan Þearr audshynda, edur maxsæ take þad i Forsvar, bæte epter Sakarenar Afsigkomulage.

22. Eingum af Þioonustu-Foolkenu skal leifast ad fara til aþars Þearr æn sijnæ Hws-Bonda Vitundar og Orðlofs, ecke helldur skal þvi epterloxtast epter eigen Þotta og til þes sjarfs Gagnsmuna ad erfida, fyrer sig sjarfst, ad Hws-Bondans Bert þes vegna testest og forsomest, þar ad Hws-Bonden sjarst þa þad er þans Hentugleike, æn þvi vel Tjima til, ad vretta þes eged.

23. Hws-Bændurner skulu hallða þeirra Þioonustu-Foolk forsvaranlega til Fæðes og Fatnadar epter þeirra Efnum, og Landsens Sidvana, vera þvi til Hjalpar og færelegar þioonustu i uppafallande Simfdoome, og giesfa þvi Strunder til ad ydka sig i þes Christendoome, somuleides ad hallða hveinum og vid Magt þeirra Fatnade. Þeir skulu glialða þvi þes Laun i rietta Tjima, ecke Ofþjngia þvi med allt ofþwngu Erfide og Diltbærelegum Þokum. So og skulu þeir unna þvi Tjima til ad vjrla þes Launum sier til naudshnlegar Myrsemdar, sierðeiles þa i Friidu er golded. Sijnest hier i nokur Þrestur a Hws-Bondans Siddu, þa kan þioonustu-Foolfed ad bidia med goodum Ordum un Vagfæring þar ær, hialpe þad ecke, þa er þvi leift ad giesfa þad til Vitundar Hreppstiorunum, sem skulu amina Hws-Bondan, og þa þad ecke gagnar, giesfa Søkena Sýslumaie til Vitundar, hver ed strax skal giora Hivunum Riett, og setia þan rangsþwnga og Dmissunfama Hws-Bonda i Sætker.

24. Hws-Bændurner skulu ecke yferfalla þeirra Hiv med Formælingar ellegar bligdunarlausum Þrukreinkingar Skjends Ordum, ecke helldur skulu þeir straffa þau med soddan Bertfærum, sem þau kan skada uppæ þeirra Heilsu, edur færa edur limlesta þau. Verde þad, straffest þeir, so sem þeir þesde sleiged edur skjendhad ein Framande.

25. Urrekur nokur Hwsbonden sijn Hiv, æn Orsakar vor þeirra Þioonustu, fyrer en þeirra Skildage er komeþ, betale þan þeim hualfs Mrs Fæde og Laun, og straffest þar ad auke epter sem bevijsast, utan Hivmed hase vered so Þverbroted og Ovidradanlegt, ad þad hase ecke viliad taka epter Hwsbondans Amningum og Skipan; þo skal Hwsbond-

en ádur en hán þáen þurtrefur slikt Vínu-Hw, fiara þad fyrer sijnum Sooknar-
Preste og Dreyptioorum, ad þeir fyrer Christelega Utmaalai og Hootaner fare leitast við
ad koma þvi til Vidurkynningar og Endurbootar; Hialpe þad ecke, og þau verðe þar
fyrer þurtrefen, aalljrest þau, sem Mootþrooanleger Lausgaangarar.

26. Hvor ein, hvert hán er Ungur eda Gamall, sem er i Vist, skal, þa hán ætlar ad
fara nor þeirre semu, Ofka Vitnesburðar af sijnum Hwshonda unñ sitt Dagfar og
Breitne þan Tijma hán hefir hiaa honum vered, og ber eingum Hwshonda, under 2.
Marka Danstra Sekt, ad neita honum þeim Vitnesburde, ecte heldur wtgiefa hán
odruviffe en Hived hefir forþienad; Þo þarf þesse Vitnesburdur ecke ad skrifast, þegar
Pioner fer til Vistar i semu Sookn, heldur alleinasta giefast Múslega i Prestsens Vid-
urvist þeim Hwshonda, sem þad ætlar til. En ef Hived fer til Vistar i adra Sookn, skal
þesse skriflegur Vitnesburdur aan Betalings giefast, hvorn Presturen en og so med sine
Uppaxskrift epter þaús Vitund skal stadfesta. Fyrer után slika Vitnesburd, ma eing-
en taka nockur Hw i sijná Pionustu, nema þad verðe Bevijlegt giort, ad hais þase
Ofkad vered, og ecke feingest, og skal þa Prestsens og tveggia Dreyptioora Vitnesburd-
ur takast eins gilldur.

27. Þar ed Folk Sinnstadar skal þasa þan Bana, ad epterþyria og frietta Fram-
ande, og sierðeiles Reifande Jerda: Folk, hvors vegna morg Osainde uppdiktast eg æt
stundum vijda weberast, þa skulu Prestarner Oþenberlega og wtþrickelega advara þad
ad vakta sig fyrer slikt; Og so framarlega nockur sem Upphaf: Madur sinñt i moot
Sainleikanum ad þasa framþored soddan uppdiktad Þvættings Sladur, skal hán fyrer
után Þeninga MulEt straffast med Gapa: Stocknum, epter Sakarenar Afgomulage.

28. Til ad koma i Þeigen fyrer ad skilianlegt Regluleise med Bloet og Bañ og an-
an Driertegleika, sem þar skal æfast a medal þeirra, er uppehalda sig við Sioc: Sijduna,
edur i Vest Maña: Eyum til ad sifka, med þvi ad sumer af Sijkurunum og oðrum,
sem eru a og hiaa Sifke: Skipum og Baxum, skulu, nær þau setiast frañ eg upp, so og
sifka nær þeir eru a Sioonum, bloota so vel ailara, sem sijnum eigen Þeidarfarum, þræt-
ast a, sifka, slast, og i añañ Maña sijná sig Oþiornanlega og Ogudlega; So vilunt
Þier, til ad affkassa slikt Ofick og Ogudlegt Haattalag, hier med Allra: Madugast þasa
þesalad, ad aller Formen fyrer Sifke: Skipum og Baxum, skulu þasa narðama Tilfior
med Folkem og Daxerunum, og auniña þa, ad þeir vakre sig fyrer slijfre Synd og Bond-
fu; Agte þeir þad ecke, þa kvarte Formeñner- unñ þad fyrer Prestenum, hvor ed All-
varlega skal setia þa þar fyrer til riecta. En hialpe þad en þa ecke, þa skal þad giefast til
Kina Systumañenum; hvor ed dame þa Seku i MulEt, epter Þersjonareñar Afgo-
mulage, og þeir stande þar fyrer után Oþenberar Skrifter Þorsiae sialfer Formeñner-
er sig, þa angiefest þad af Sveimur bestu og skilvifustu Mænum a hvoru Skipe, hvorier
asamt Formañenum skulu alltjð þasa Tilfion med Fookenu, og asamt þeim giefast til

Rísa þad aður er umtalad. Forsóome nockur For-edur Elfsioonar Mædur síjna Skíldu hier i, setiest hañ i Mulét þar fyrer.

29. Formen og Elfsioonar-Men skulu somuleides, bæde um Bertíjd og utan Ber-tíjdar vera Umförgun fyrer þvi, að Skíp og Batar síeu so Tíjmanlega sett undan Síoo Kvöldenu fyrer Súfu- og Helge-Daga, að Síoo-Foolk og Hæsetar hase wogañ Tíjma að giera til gooda þeim Hlut-Aflans, sem þeim viðkiemur; Forsóomest þad aum Maudsynia, svare Formeñner til þess Skada, sem Foolked hlítur þar af.

30. So skulu þeir þan Tíjma sem ei giefur að rooa, ecke líjda þeim að eida Tíjman-um Omrysamlega með Omensku, heldur Kostgjafelega síar eprer, að þeir æ meðan, so vel sem mogulegt er, verke Síff sína Hwshönda og þar hjar Daglega hallda þeim til Bæna og Glds Oeda Heirnar i þeim Hwsum þar þeir eru til Píoonustu; Forsóome nockur Erfide síjns Hwshönda, þa straffest hañ þar fyrer so sem fyrer Drwskap.

31. Skule nockur síñast við Utroodur edur Anarstadar að hafa hrwkd so kalladar **MURER** og **RESERVAR**, eða aðra Dhriftelega Hjar-Trw, edur hroosa fier þar af, þa setiest hañ til rietta þar fyrer af Prestenum, hvor af Guds Orde skal yferbevijsa honum Andstígd þeirrar Synðar, og vilie hañ en þa ecke laxta af heñe, þa skal hañ allíjast þar fyrer með Ríekluñar Disciplin odrum eins Síñudum til Eprdamess.

32. Hvar Bændurner i eirne Sookn reinast fremur odrum að vera Purfande, og hafa Skort æ síjns Neringu og Upphilde fyrer sig og síjna, þar skulu Hreppstioorarnar æ Boren, Hausten og so opt sem þeir kúña að hafa Hentugleika til, Mækvæmlega ransaka, hvort þad ecke Ordsakast af Hwshöndans edur Hwñañe lete og Hwrduleise, aðaðhvort við Utroodur, Skatt, edur aðað, síñest þad, skulu þeir aumíña þa Seku, að þera sig og seita þeirra Neringar i Guds Otta og með stærre Aftundan. Þeir skulu og so vera þeim Fataku, sem eckert hafa að viña æ Returnar, Hjalpleger, að þeir aðaðhvort fyrer Erfide edur billegan Betaling giera seinged Ill, Elise og aðað Maudsynlegt hjar þetur megande Bændum. Bille síjker Fataker Bændur og þeirra Konur ecke Goodviluglega hlíjda Hreppstiooraña Amíñingun, og ecke heldur framvijsa þeim þeirra Erfide og þad þeir hafa fyrer sig að leggja, þa þeir eru kommer til að ransaka þad, skulu Hreppstioorarnar hafa Balld til að opna þeirra Hw og Hwrdflur aum Afíærnu, og þeir Seku straffest fyrer þeirra Píooofu, sa Fatake með Gapa Strocknum, en þeir sem meire Efne hafa, gjalde i hvort Síñ þeir Foragta, og Moorviluglega forsmar Hreppstiooraña Veglegar Besalingar, Halsa Mark edur Rigadal.

33. Nær nockur Inlændur edur Framande, sem aðaðhvort er sendur i vorra egeñ Allra Hædstu Erende, edur ætlar að reisa Bw i Íslande, skilde hafa Þerf æ Bím-Foolke, þa skulu Hreppstioorarnar edur Eyslumadureñ, þa þeim er þad til Vitundar giefed, skaffa þeim aum Dvalar, Duganteg, Trigg og Sklírf Bímuhw, til hvorra þeir
all.

alltíð kúne að svara, sérdeiles uppat það að þeir Framandi bagest ei þar af. Finest í þessu Forsömun, þá giefest til Vitundar Amtmáne, hvor ed Vidkomendum skal tilborelegt Straff uppat leggja.

34. Hingvum ma leifast að betla, nema þa hafi, saker Alldurdooms, Beikleika, Burdaleifs og annars þeckianlegs Banncattar gietur eke sialfur forþienad sitt Braud; So og skulu þess haattar eke fara ur einum Hreppi a nãan, miklu sidur ur Sýslu, þa hã eke þefur Hreppstiooraia edur Sýslumãnsens Attest, að hã sie soddan ein sataek vand fær og naudstedd Mañestia, sem adur er sagt, hvad i Attested a ad innsæst, uppa það að þeir, hvorium Gud þefur Formegan giesed, að meddeila oðrum nockru, kúne þvi helldur ad uppvefast og þeckia sjna Skilldu að hialpa þeirra naudstoddum Naxunga, hvor sem forsoomar að taka slíkj Attest, honum skal fravijfast til baka af Hreppstioorumum til þeirrar Sooknar sem hafi er komeñ fra, og þar fyrer utan eke a nockrum Ferinstad ofur um sliatst til að betla fremur aan Attests. Róme hafi añad sin Attestslaus, skal hã alijast og Straffast sem eirn Landhlaupare. Slíkj Attest eiga að wtgiefast epter bestu Þeckingu og Samvitku, en eke fyrer Billdar og Vinskaps Saker, miklu sidur Giasar, under hardt Straff, sem af Amtmãniemum fyrersigest, og skulu slíkj Attest, eke gilda leingur en hæfst þr; Þo skal þar hia athugast, ef Gud vilde heimfælia Landed edur eina Sookn fremur añare med Hardendum edur nockrum sérdeiles Skada, hvort Sook þa hase haft Tækefere, að bidia um og sa soddan eitt Attest.

35. Uppa það að allt framtansfrifad kúne að verda hid naukvãmlegasta til vara teked, og Landed fyrer so miog naudsinlega Tilskipar og skilríkra Mañia Umfioon niote þess tilætlada Noartar og Nysfendar, þa skulu til Hreppstioora hier epter wtvellast þeir Gudhræddustu, Duganlegustu og forstantigustu Bændur i Sooknesi, hvorier i ollum ærlegum Samkvæmum, so vel sem Medhialpararar skulu metast og vyrdast fram ar oðrum Bændum i Sooknesi. Þeir skulu og til Vitters og Launa fyrer þeirra Erfide niota þridiungs af ollum þeim Boorum, sem epter þessare vorre Allrãnaadigustu Forordningu fyrerfelgast og þefast, en þa a moote skulu þeir Skilduger að giera Prestenum og hafi aptur Profassenum, good Skil og rígrugheit fyrer hinum vœimur þridiu Þorumum, að það sania med Prestens og hafs Medhialpara Raade, til þeirra Sataekustu Barna undervijunar og naudsinlegs Appheldes i sérhvore Sookn, hvor til vier þeim Allrãnaadugast vilium hafa þeink og tillage, forþaranlega kúne virlast. Og so sem Hreppstioorarnar eru Sýslumãna Medhialparar i þvi að sjar epter Sooknar enar Besta, so skulu og Sýslumœnner vera skilduger að hialpa þeim med Raad og Daed i þeirra Embættis Utviettingum, so sem þeir ætla það fyrer ofs Allraunderdanigast að for- og til-svara.

Þvi bioodum Þier og hier med þefsum Þorum Stift-Amt-Mañe, Byskupum, Ammañe, Lögmeñum, Sýslumœnum og oðrum, sem þesse Þor Forordning verð

ur tilsend, ad heir hana at tilhljudelegum Stodum til allra Epterriettingar frap laute
lesa og kunnigjora; Vjka sem Vier og Allra-Nadugast vitium ad hun hier epter Einusine
at Nre i sierhvorium, so vel Under sem Yfer Rette, skule fyrer Almroganum upp-
lesast og augljast.

Giesed at HANSEHOLMS Slotte pañ 3. Junii Anno 1746.

Under Dorre Kongligre Hende og Signete.

Christian R.

LS

Epter Allra-Nadugastre Slikan til mijn underskrifads, Dateradre, at HANSEHOLMS
Slotte, pañ 3. Junii 1746. Er hesse Allra-Nadugasta Tilskipan min Huns Agan a Islande
pañig sem hier stek, wtløgd a Islendsku, epter því Dansta Exemplare, og lauten utganga at Prent.
Lst. Stada-Stad pañ 6. Augusti Anno 1746.

HALLDOR BJARNJOLFS-SON

